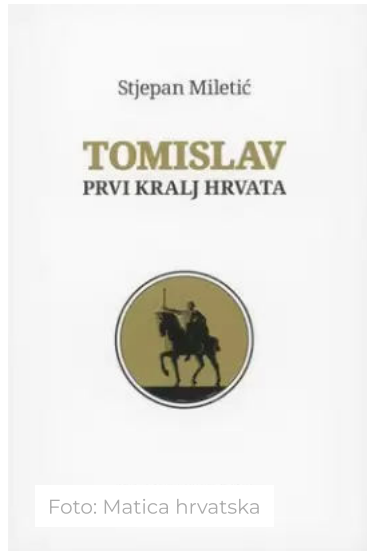




Odraž hrvatske stvarnosti



Faksimilno izdanje drame Tomislav, prvi kralj Hrvata Stjepana Miletića

Kultura Povijest Vijesti

📅 1. listopada 2025.

U povodu 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva Matica hrvatska objavila je faksimilno izdanje drame Stjepana Miletića, naslova Tomislav, prvi kralj Hrvata.

Piše: Ivona Smolčić

U povodu 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva Matica hrvatska u sklopu svoje knjižnice Posebnih izdanja objavila je faksimilno izdanje knjige Stjepana Miletića, naslova Tomislav, prvi kralj Hrvata, glavnog urednika Luke Šeputa te urednice Cvijete Pavlović. Taj je pothvat hvalevrijedan ne samo u kontekstu obilježavanja velikog jubileja nego i radi revitalizacije Miletićeva književnog opusa koji je, iako bogat, do danas ostao na književnopovijesnim marginama.

Drama u stihu našeg znamenitog dramatičara i kazališnog djelatnika izvorno je svjetlo dana ugledala 1902. godine, također u nakladi Matice hrvatske.

Miletićev Tomislav, prvi kralj Hrvata

Godine 1879, u vrijeme proslave 800. obljetnice krunidbe kralja Zvonimira, glasovit dramatičar, književnik i filozof Franjo Marković napisao je dramu Zvonimir, kralj hrvatski i dalmatinski, u kojoj se pronosi ideja kako hrvatski sinovi trebaju biti junaci „misli“ i „duha“ jer jedino tako će opstati domovina. Godine 1902, dvadesetak godina uoči 1000. obljetnice krunidbe kralja Tomislava, Stjepan Miletić objavljuje dramu koja se u tematskom smislu oslanja se na naslov Henrik V. Williama Shakespearea. Sam autor na kraju prvog izdanja napominje kako je „ideja ove historije kao i svega kola kojemu pripada, a koji je imao dobiti zajednički natpis ‘Hrvatski kraljevi’ dvostruka: i umjetnička i rodoljubna“. Naime, kako se iz citata iščitava, Miletić je imao u planu napisati dramsku pentologiju o hrvatskim vladarima narodne krvi, no od zamišljenih je pet uspio dovršiti dvije drame. Tako je pored Tomislava, prvog kralja Hrvata, dovršio i dramu Pribina (1903), koja tematizira bana Gacke, Krbave i Like koji je s prijestolja svrgnuo kralja Miroslava.

Prema Miletićevim riječima, drama je umjetnička jer „ima da služi višim etičkim i estetskim idejama i što eto iznosi tipove i osobe prošle historijske epohe, što obnavlja svijet desetoga i jedanaestoga vijeka, a rodoljubna, što je taj svijet upravo naše krvi, što se u niemu prikazuje

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

U redu

Naime, prijelaz stoljeća u kazališno-scenskom je smislu predstavljao novu etapu, obilježenu europskim modernističkim stremljenjima. Usporedno s procesima autonomizacije književnosti, pisano je dramsko stvaralaštvo razvijalo strategije vlastite estetizacije, tematskom smislu bilo oslonjeno na težnja za priznavanjem nacionalnog identiteta.



Budući da je još razdoblje hrvatskog narodnog preporoda iznjedrilo ideju kako uzajamna solidarnost članova zajednice počiva na temelju primordijalnog zajedništva i kulturnih sličnosti, nametnula se potreba traganja za obilježjima hrvatskog identiteta u dalekoj prošlosti čime se nastojalo dokazati kako Hrvatska u civilizacijskom i kulturološkom smislu pripada zapadnoeuropskom kontekstu.

Takva shvaćanja identiteta karakteristična su za razdoblja egzistencijalne ugroženosti nacije, što je s s obzirom na političke i društvene okolnosti bilo posebno aktualno tijekom 19. ali i početkom 20. stoljeća, kad i nastaje Miletićeva drama. Stoga, autor, oslanjajući se na kolektivno pamćenje, oživljava pretke i tzv. zlatno doba nacije te njezin stoljetni državopravni kontinuitet, čime nastoji oživjeti herojski duh u aktualnoj sadašnjosti.

Matičin nam izdavački pothvat, kako onomad tako i danas, pokazuje kako je potrebno sabirati i pohranjivati književnoumjetnička djela čija je tematska okosnica nacionalna povijest jer na poseban način svjedoče o državopravnom kontinuitetu hrvatskog naroda te o njegovoj monarhijskoj tradiciji, u čemu se pronalazi temelj ovovjekovnog opstanka hrvatske državnosti.

Stjepan Miletić – lik i djelo

Hrvatski književnik, intendant i kazališni redatelj Stjepan Miletić rođen je u Zagrebu 1868., a umro u Münchenu. 1908. godine. Nakon što je u Beču stekao doktorat iz filozofije, 1893. godine, nastavio je djelovati kao nezavisni intelektualac. Na dužnost intendanta zagrebačkoga HNK stupio je dekretom bana Khuena Héderváryja 1894. godine, a na tom je mjestu djelovao do 1898. Radi brojnih uvedenih reformi koje su dovele do opće profesionalizacije kazališnog života, to se razdoblje u našoj kulturnoj povijesti često naziva Miletićevom erom.

Uveo je funkciju intendanta, čitaće probe i mjesečnu režiju, fiksirao je devetomjesečno trajanje kazališne sezone, preselio kazalište u novu zgradu, organizirao gostovanja inozemnih ansambala i pojedinaca, razvio promidžbu, upotunio dekor, kostime i tehničku opremu, financirao je prevoditelje i nagrađivao pisce. Uspostavio je stalnu Operu, organizirao Balet kao samostalnu cjelinu te je uveo simfonijske koncerte. Ulogu redatelja podignuo je na umjetničku razinu te je u stilskom pogledu prihvatio realizam Meiningskog tipa. U pedagoško-redateljskom smislu zauzimao se za prihvaćanje novih stilskih odrednica u glumi, a godine 1896. utemeljio je Hrvatsku dramsku školu.

Oživio je djela iz nacionalne baštine, poput onih Držića, Gundulića i Palmotića, a doveo je na scenu i dramske tekstove hrvatskih preporoditelja, odnosno Demetra, Bogovića i Preradovića. Također, scenski je oživio djela tada suvremenih pisaca, poput Vojnovića, Tresića-Pavičića, Cihlara-Nehajeva, Rorauera te Tucića, dok je inozemni repertoar obogatio nizom izvedbi Shakespeareovih, Molièreovih, Ibsenovih, Hauptmannovih, Zolinih drama. Kao dramski pisac slijedio je raznolike klasične i suvremene uzore, a književne i kazališne kritike dijelom su skupljene u zbirci Iz raznih novina te dvosveščani memoari Hrvatsko glumište. Važno je naglasiti kako je zaslužan za dramaturgiju Šenoina romana Diogenes.



*Tekst je nastao u okviru projekta „Predodžbe o kralju Tomislavu u hrvatskoj umjetnosti“, koji je financijski podržala Agencija za elektroničke medije sredstvima Fonda za poticanje novinarske izvrsnosti.

POVEZANO



Glazbeno-scenski spektakl pred splitskom



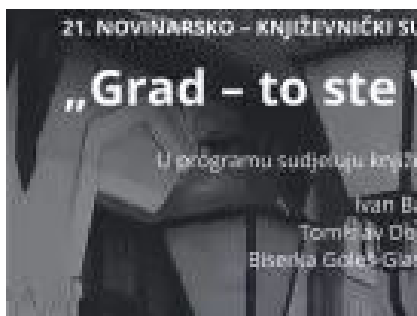
OMH u Petrinji obilježava Dan grada, blađan



U emisiji „Ton, slika, politika“ Davora

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

Najnovije



U Vukovaru 21. novinarsko-književni susret “Grad – to ste vi” u znak sjećanja na Sinišu Glavaševića

📅 17. studenoga 2025.



Škabrnja – zločin za koji nitko nije odgovarao

📅 17. studenoga 2025.



Hrvatsku na Venecijanskom bijenalu predstavlja projekt nagrađivane umjetnice Dubravke Lošić i povjerenika Branka Franceschija

📅 17. studenoga 2025.



U Mostaru odavanje počasti žrtvama Vukovara i Škabrnje te obilježavanje uspostave HZ Herceg Bosne

📅 17. studenoga 2025.



Policija će snimati javno okupljanje u Vukovaru: Na snazi i posebna regulacija prometa

📅 17. studenoga 2025.

KOLUMNE



Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.



Miro Gavran: Dobra knjiga je danas važnija nego ikad

Radoslav Bužančić: Počeci Hrvatskog Kraljevstva

Glagoljica: Novi život starog pisma

Hrvatski Hašek i Ispravi.me

PORTAL POKRENULA



INFORMACIJE

- > Impressum
- > Pisma čitatelja

Pratite nas



Copyright © 2025 Matica hrvatska

| O Matici

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostaviti ćemo da ste zadovoljni s tim.